

การสำรวจพฤติกรรมการท่องเที่ยว ภายในประเทศของชาวไทย***

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวรส ใหญ่สว่าง

**วรุฒิ ลีอนุวัชชัย

ภายหลังจากที่เกิดผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจตั้งแต่ ปี 2540 เป็นต้นมา อุตสาหกรรมต่าง ๆ ภายในประเทศประสบปัญหาทั้งในด้านการผลิตและการส่งออก รัฐบาลจึงได้มีนโยบายในการสนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เป็นอุตสาหกรรมหลัก เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจอันเป็นปัญหาเร่งด่วนของชาติ ซึ่งจะเห็นได้จากแนวโน้มการเดินทางท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกันยังมีกลุ่มคนไทยเดินทางไปท่องเที่ยวในต่างประเทศในแต่ละปีเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งหากให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวของคนไทยกลุ่มนี้มากขึ้นน่าจะส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

จากนโยบายและสถานการณ์ดังกล่าว รัฐบาลโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้คนไทยสนใจที่จะเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้นโดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ จัดงานเทศกาลเที่ยวเมืองไทยปี 2544 โครงการเที่ยวทั่วไทยไปได้ทุกเดือนปี 2545 และปี 2546 ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ จำนวนมาก โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อเพิ่มการหมุนเวียนเงินตราภายในประเทศ และลดการไหลออกของเงินตราต่างประเทศ

โครงการสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทยปี 2546 มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังต่อไปนี้

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : พ.บ. (สถิติประยุกต์) (เกียรตินิยมดีมาก) สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ ; M.A. (Actuarial Science) Ball State University สหรัฐอเมริกา

**ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านสถิติเศรษฐกิจ ชำนาญการชำนาญ สำนักรงานสถิติแห่งชาติ : พ.บ. (พัฒนาการเศรษฐกิจ) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

***งานวิจัยที่ได้รับเงินทุนสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

1) เพื่อประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศในรอบปี 2545 จำแนกตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและภาคที่อยู่อาศัย

2) เพื่อประมาณค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวภายในประเทศในรอบปี 2545 ของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามหมวดค่าใช้จ่ายที่สำคัญ จังหวัดที่มีการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ และภาคที่อยู่อาศัย

3) เพื่อหาลักษณะโครงสร้างของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส

4) เพื่อวัตถุประสงค์การการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ จำแนกตามลักษณะการเดินทาง พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ระยะเวลาในการเดินทาง ประเภทของสถานพักผ่อน จำนวนวันพัก ความถี่ในการเดินทาง จำนวนผู้ร่วมเดินทาง กิจกรรมที่ทำระหว่างเดินทาง ปริมาณและมูลค่าของที่ระลึกที่ซื้อ แผนการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยว และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวกับลักษณะของนักท่องเที่ยว

5) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการท่องเที่ยวภายในประเทศที่สำคัญในปี 2546 จำแนกตามแหล่งสำคัญที่จะไปท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และความสัมพันธระหว่างลักษณะของนักท่องเที่ยวที่สำคัญกับแหล่งที่จะไปท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

การรวบรวมข้อมูลนี้ครอบคลุมข้อมูลสำคัญของชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

การพักผ่อน การทัศนศึกษา การเยี่ยมครอบครัว/ญาติ การประกอบธุรกิจ/ปฏิบัติงาน การร่วมงานพิธีของญาติ/เพื่อน การประชุม/สัมมนา และอื่น ๆ ทั้งที่ไม่มีการพักผ่อนและมีการพักผ่อนระหว่างการเดินทาง ซึ่งจะเรียกว่าเป็น “นักท่องเที่ยว” และ “นักท่องเที่ยว” ตามลำดับและจากการสำรวจตัวอย่างเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ (Direct Interview) ชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวนประมาณ 5,100 ราย ซึ่งกระจายอยู่ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลของจังหวัดต่าง ๆ 13 จังหวัดใน 6 ภาคทั่วประเทศ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยจำนวนจังหวัดตัวอย่างในแต่ละภาคเป็นปฏิภาคโดยประมาณกับจำนวนจังหวัดที่มีอยู่ในภาคนั้น ๆ กล่าวคือ จะแบ่งภาคออกเป็น 3 กลุ่ม ตามจำนวนจังหวัดในแต่ละภาค คือ กลุ่มที่มีจำนวนจังหวัดน้อย ปานกลาง และมาก โดยให้จำนวนจังหวัดตัวอย่างในแต่ละกลุ่มเท่ากับ 1 2 และ 3 จังหวัด ตามลำดับ สำหรับการกำหนดชื่อจังหวัดตัวอย่างในแต่ละภาคพิจารณาจากการเป็นจังหวัดตัวอย่างในการสำรวจการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทยในครั้งที่ผ่านมา และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในปัจจุบันในแต่ละจังหวัดตัวอย่างเลือกอำเภอตัวอย่างจากแต่ละจังหวัด 3 อำเภอ ในจำนวนนี้ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอที่อยู่ติดอำเภอเมือง และอำเภอที่อยู่รอบนอกอำเภอเมือง และให้แต่ละอำเภอตัวอย่างข้างต้นกระจายจากกันมากที่สุด ส่วนการเลือกชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลจะเลือกจากแต่ละเขตกระจายไปตามเพศ อายุ อาชีพ/รายได้ และระดับการศึกษา

การประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวซึ่งเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศในรอบปี 2545
ทัศนกรชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปรวมทั้งประเทศ มีวิธีการดังนี้

- ให้ T แทนค่าประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวและนักทัศนกรชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป
รวมทั้งประเทศ ซึ่งเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ
P แทนค่าประมาณสัดส่วนชาวไทยที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป รวมทั้งประเทศซึ่งเดินทาง
ท่องเที่ยวภายในประเทศในรอบปี 2545
N แทนค่าจำนวนชาวไทยรวมทั้งประเทศที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในปี 2545
จะได้ $T = N \times P$

สำหรับการประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวซึ่งเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศโดยข้อมูลที่น่า
และนักทัศนกรชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปของแต่ละภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคใต้ และส่วนวิธีที่ใช้ประมาณจำนวนนักท่องเที่ยว
กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จะใช้วิธีเดียวกันและนักทัศนกรชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปรวมทั้ง
กับการประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวและนักทัศนกรชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปรวมทั้งประเทศ
ประเทศ ซึ่งเดินทางไปตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ
เป็นดังนี้

- ให้ TI แทนค่าประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวและนักทัศนกรชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป
รวมทั้งประเทศ ซึ่งเดินทางไปเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวที่ I
PI แทนค่าประมาณสัดส่วนชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปรวมทั้งประเทศซึ่งเดินทางไป
เที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวที่ I
N แทนจำนวนชาวไทยทั้งประเทศที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในปี 2545

การประมาณค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปรวมทั้ง
ประเทศในรอบปี 2545 สำหรับค่าใช้จ่ายในแต่ละช่วงของการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ ช่วงก่อนการ
ท่องเที่ยว ช่วงระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว และช่วงหลัง
การท่องเที่ยว มีวิธีการดังนี้

ให้ CI แทนค่าประมาณค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทยรวมทั้งประเทศในช่วงที่ I โดยที่ $I = 1, 2, 3$

EI แทนค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทยในช่วงที่ I

T แทนค่าประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวและนักทัศนจรรย์ชาวไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปรวมทั้งประเทศ ซึ่งเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ

n แทนจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยในแต่ละครั้งในปี 2545

m แทนจำนวนครั้งโดยเฉลี่ยที่เดินทางท่องเที่ยวในปี 2545

$$\text{จะได้ } CI = \frac{EI \times T \times m}{n}$$

และค่าประมาณค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทยรวมทุกช่วงของทั้งประเทศคือ

$$C = \sum_{I=1}^3 CI$$

สำหรับการประมาณค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทยรวมทุกช่วง จำแนกตามภาค ใช้วิธีเดียวกันกับการประมาณค่าใช้จ่ายของทั้งประเทศข้างต้น โดยใช้ข้อมูลในระดับภาคจากการสำรวจชาวไทยที่เลือกมาเป็นตัวอย่างจำนวน 5,102 คน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ 998 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1,764 คน ภาคกลาง 887 คน ภาคใต้ 677 คน และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 776 คน โดยที่ร้อยละ 25.1 อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล และร้อยละ 74.9 อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศถึงร้อยละ 94 ส่วนที่ไม่ได้เดินทางท่องเที่ยวมีร้อยละ 6 สาเหตุที่ไม่ได้ท่องเที่ยวคือ ไม่มีเวลาที่จะไปเที่ยว และไม่ชอบเที่ยว/ไม่ชอบเดินทาง

ชาวไทยเพียงร้อยละ 8 เท่านั้นที่ได้จัดสรรค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวสำหรับตัวเองในแต่ละปี ซึ่งประมาณหนึ่งในสามจัดสรรค่าใช้จ่ายไว้ 5,000 ถึง 9,999 บาทต่อปี ชาวไทยถึงร้อยละ 62 นิยมไปเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ในจำนวนผู้ที่ไปเที่ยวทั้งหมดมีร้อยละ 40 ไปเที่ยวทะเล ร้อยละ 16 ไปเที่ยวภูเขา สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นประวัติศาสตร์/โบราณสถาน/โบราณวัตถุ/ศาสนามีชาวไทยนิยมไปเที่ยวร้อยละ 15 แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศิลปวัฒนธรรม/ประเพณี/วิถีชีวิต นิยมไปเที่ยวกันร้อยละ 11 ส่วนชาวไทยที่นิยมไปเที่ยวในแหล่งบันเทิง/ศูนย์การค้า มีถึงร้อยละ 10 ชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศส่วนใหญ่ถึงสองในสามหรือร้อยละ 66.6 มีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน ที่ไปเยี่ยมครอบครัว/ญาติมีร้อยละ 16.7 ที่ไปรวม

งานพิธีของญาติ/เพื่อนมีร้อยละ 7.1 สำหรับชาวไทยที่เหลืออีกร้อยละ 9.6 มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อทัศนศึกษา ประกอบธุรกิจ/ปฏิบัติงานประชุม/สัมมนา และอื่นๆ ช่วงเวลาที่ชาวไทยถึงร้อยละ 39 นิยมไปเที่ยว คือ ช่วงวันหยุดราชการ/วันหยุดงาน รองลงมา คือ ช่วงวันหยุดภาคการศึกษาและช่วงสงกรานต์ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกันคือประมาณร้อยละ 17 สำหรับฤดูที่ชาวไทยนิยมเดินทางท่องเที่ยวในประเทศมากที่สุดคือฤดูร้อนซึ่งมีถึงร้อยละ 62 ที่นิยมท่องเที่ยวในฤดูหนาวมีร้อยละ 36 การเดินทางท่องเที่ยวชาวไทยเกือบทั้งหมดคือร้อยละ 96 จัดการเดินทางท่องเที่ยวเอง ในจำนวนนี้มีถึงร้อยละ 52 เดินทางไปเที่ยวกับครอบครัว ร้อยละ 39 เดินทางไปกับเพื่อน/ญาติ จำนวนผู้ร่วมเดินทางไปกับนักท่องเที่ยวชาวไทยถึงร้อยละ 38 มีจำนวน 3 ถึง 4 คน สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทยที่มีผู้ร่วมเดินทางมากกว่า 10 คน มีร้อยละ 9 แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดของชาวไทยถึงร้อยละ 63 คือ การบอกเล่าของญาติ/เพื่อน รองลงมาคือ ข้อมูลจากรายการ/การโฆษณาทางโทรทัศน์ซึ่งมีร้อยละ 22 พาหนะที่ชาวไทยถึงร้อยละ 53 นิยมใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวคือ รถยนต์ส่วนตัว รองลงมาคือ รถโดยสารประจำทางซึ่งมีร้อยละ 24 ที่ใช้รถยนต์เช่าและรถจักรยานยนต์มีร้อยละ 10 และร้อยละ 9 ชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศถึงครึ่งหนึ่งพักค้างคืนที่บ้านญาติหรือบ้านเพื่อน ที่พักโรงแรมและ เกสเฮาส์มีร้อยละ 29 และร้อยละ 7 ชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศถึงร้อยละ 38 เดินทางท่องเที่ยวเพียงครั้งเดียว ที่เดินทางท่องเที่ยว 2 ครั้ง 3 ครั้ง และมากกว่า 5 ครั้ง มีร้อยละ

22 15 และ 13 ตามลำดับ ในการเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้งส่วนใหญ่ร้อยละ 28 ใช้เวลาในการท่องเที่ยวเฉลี่ยเพียง 1 วัน ที่ใช้เวลาเฉลี่ยในการท่องเที่ยวแต่ละครั้งเป็น 2 วัน 3 วัน และ 4 วัน มีร้อยละ 22 27 และ 11 ตามลำดับ ร้านอาหารที่นักท่องเที่ยวชาวไทยถึง 3 ใน 4 นิยมไปบริโภคในแหล่งท่องเที่ยวคือ ร้านอาหารทั่วไป ซึ่งตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่นำอาหารมารับประทานเองในแหล่งท่องเที่ยวร้อยละ 9 ที่รับประทานในโรงแรมที่พักและตามแผงลอย/หาบเร่มีเพียงร้อยละ 6 และ 4 เท่านั้น การเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทยกิจกรรมที่นิยมทำกันมากที่สุดถึงร้อยละ 61 คือ เดินเล่น รองลงมาคือ ชื้อของร้อยละ 54 เล่นน้ำหรือว่ายน้ำร้อยละ 41 เที่ยวถ้ำ/น้ำตกร้อยละ 28 และศึกษาธรรมชาติร้อยละ 25 จังหวัดหลักที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวครั้งสุดท้ายมากที่สุด 10 ลำดับแรก ในรอบปี 2545 ได้แก่ ชลบุรี เชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร ระยอง อุดรธานี หนองคาย ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ภูเก็ต และสุราษฎร์ธานี ตามลำดับ สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวครั้งสุดท้าย แหล่งท่องเที่ยวที่นิยมไปเที่ยว 10 อันดับแรก ได้แก่ พัทยา ดอยสุเทพ ะอำ บางแสน หาดแม่รำพึง หัวหิน เกาะเสม็ด เกาะสมุย หาดป่าตอง และอ่าวมะนาว ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทยเมื่อพิจารณาจากการท่องเที่ยวครั้งสุดท้ายของชาวไทยในปี 2545 พบว่า ในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยรวมทั้งสิ้น 7,706 บาท ในจำนวนนี้เป็นค่าที่พัก 1,910 บาท ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม 1,103 บาท ค่าซื้อสินค้า/ของที่ระลึก 1,016 บาท ค่าบริการท่องเที่ยว 514 บาท

ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง 799 บาท ค่าพาหนะเดินทาง 1,117 บาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ 1,247 บาท และเมื่อคิดเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนของการท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทยซึ่งมีจำนวนผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ยประมาณ 5.28 คน นักท่องเที่ยวชาวไทยแต่ละคนจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้งเท่ากับ 1,451 บาท ซึ่งในจำนวนนี้เป็นค่าที่พัก 360 บาท ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม 208 บาท ค่าซื้อสินค้า/ของที่ระลึก 191 บาท ค่าบริการท่องเที่ยว 97 บาท ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง 150 บาท ค่าพาหนะเดินทาง 210 บาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ 235 บาท นอกจากค่าใช้จ่ายระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทยแล้วยังมีค่าใช้จ่ายก่อนการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ ค่าตรวจสอบสภาพพาหนะที่ใช้เดินทาง ค่าเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง ค่าซื้อฟิล์มถ่ายรูป ค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และค่าใช้จ่ายหลังการเดินทางท่องเที่ยวซึ่งในจำนวนนี้เป็นค่าเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง ค่าล้าง/อัดรูปถ่าย และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดของชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศในรอบปี 2545 มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 288,926 ล้านบาท ในจำนวนนี้มาจากชาวไทยในภาคตะวันออกเฉลี่ยเหนือมากที่สุดคือ 72,072 ล้านบาท รองลงมาคือมาจากชาวไทยในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล 69,232 ล้านบาท ชาวไทยในภาคใต้ 60,793 ล้านบาท ชาวไทยในภาคเหนือ 39,766 ล้านบาท ชาวไทยในภาคกลาง 23,174 ล้านบาท และชาวไทยในภาคตะวันออก 17,656 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของชาวไทย 1 คน ที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศในรอบปี 2545 เท่ากับ 6,474 บาท จำนวนนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร

ชาวไทยที่คาดว่าจะเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี 2545 คือ 44.63 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นการเดินทางจากภาคเหนือ 7.44 ล้านคน ภาคตะวันออกเฉลี่ยเหนือ 14.91 ล้านคน ภาคกลาง 4.81 ล้านคน ภาคตะวันออก 3.01 ล้านคน ภาคใต้ 6.22 ล้านคน และกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล 8.24 ล้านคน

ในปี 2546 มีชาวไทยประมาณหนึ่งในสามที่วางแผนการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไว้ตั้งแต่ต้นปี สาเหตุจริงใจซึ่งสำคัญที่สุดที่มีการวางแผนเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศคือ การประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวฯ รองลงมาคือ เสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ และมีความปลอดภัยมากกว่า ตามลำดับ จังหวัดที่มีการวางแผนจะไปเที่ยวกันมาก คือ เชียงใหม่ ภูเก็ต ชลบุรี กาญจนบุรี กระบี่ สุราษฎร์ธานี ระยอง ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และเชียงราย สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่วางแผนจะไปเที่ยวกันมากเรียงตามลำดับ คือ ดอยสุเทพ พัทยา หาดป่าตอง เกาะสมุย หัวหิน ชะอำ เกาะพีพี ภูเก็ต เกาะเสม็ด และดอยอ่างขาง เดือนที่มีการวางแผนจะไปเที่ยวกันมากในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2546 ตามลำดับ คือ เมษายน มกราคม และมีถุนายน สำหรับในช่วง 4 เดือนหลังเดือนที่วางแผนจะไปเที่ยวกันมากคือเดือน ธันวาคม ตุลาคม และพฤศจิกายน จำนวนวันที่วางแผนจะเดินทางไปท่องเที่ยวกันมาก คือ 3 วัน และค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ที่เตรียมกันไว้สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวตลอดทั้งปี คือ 4,000 ถึง 5,000 บาท

ในการส่งเสริมและสนับสนุนการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ

และสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และนักทัศนาจรมากยิ่งขึ้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญในแต่ละด้าน ตามลำดับความสำคัญของแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านถนนและเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

1.1 ควรปรับปรุงถนนและเส้นทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ และนักท่องเที่ยว/นักทัศนาจรนิยมเดินทางไปเที่ยวไม่ให้ชำรุด

1.2 ควรขยายถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีขนาดเล็กให้กว้างขึ้น

1.3 ควรมีการจัดการจราจรในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีผู้นิยมไปเที่ยวให้เกิดความคล่องตัวมากขึ้นโดยเฉพาะช่วงเทศกาลท่องเที่ยว

2. ด้านเครื่องหมายจราจรและป้ายบอกทาง

2.1 ควรมีป้ายบอกทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจนโดยบอกล่วงหน้าเป็นระยะๆ และเพิ่มแสงสว่างส่องป้ายในตอนกลางคืนด้วย

2.2 ควรซ่อมแซมป้ายบอกทางที่ชำรุดและตัดแต่งกิ่งไม้ที่มาปิดป้ายออก

3. ด้านค่าพาหนะเดินทางในแหล่งท่องเที่ยว

3.1 ควรมีการควบคุมราคาค่าพาหนะเดินทางในแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเทศกาลท่องเที่ยว

3.2 ควรให้ผู้ให้บริการเกี่ยวกับพาหนะเดินทางในแหล่งท่องเที่ยวมีป้ายบอกอัตราค่าบริการด้วย

4. ด้านที่จอดรถ

4.1 ควรเพิ่มที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่มีผู้นิยมไปเที่ยวมาก โดยเฉพาะในฤดูท่องเที่ยว

4.2 ที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยวควรให้สะดวกและปลอดภัยกับนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจรมากกว่าเดิม

5. ด้านโทรศัพท์สาธารณะ

5.1 ควรเพิ่มจำนวนโทรศัพท์สาธารณะในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและมีผู้นิยมไปเที่ยว

5.2 ให้มีจำนวนมากขึ้น และควรให้มีการกระจายไปตามพื้นที่ต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวด้วย

5.3 ควรปรับปรุงแก้ไขโทรศัพท์สาธารณะในแหล่งท่องเที่ยวที่ชำรุดอยู่เป็นจำนวนมากให้สามารถใช้งานได้

6. ด้านห้องสุขา/ห้องอาบน้ำ

6.1 ควรปรับปรุงห้องสุขาห้องน้ำให้สะอาดให้มีน้ำไหลเพียงพอ และปลอดภัย

6.2 ควรเพิ่มจำนวนห้องสุขา/ห้องอาบน้ำในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและมีผู้นิยมไปเที่ยวให้มีจำนวนมากขึ้นกว่าเดิม

7. ด้านข้อมูลและข่าวสารการท่องเที่ยว

7.1 ควรเพิ่มจุดบริการด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น

7.2 ควรเพิ่มจำนวนเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยวและข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น

8. ด้านบริการนำเที่ยว/มัคคุเทศก์

8.1 ควรมีมัคคุเทศก์ให้บริการนำเที่ยวในทุกแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและมีผู้นิยมไปเที่ยว

8.2 ควรปรับปรุงเรื่องภาษาและมารยาทของมัคคุเทศก์

9. ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม

9.1 ควรมีการกำหนดหรือควบคุมราคาอาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

9.2 ควรควบคุมดูแลเรื่องความสะอาดคุณภาพอาหาร และการให้บริการของร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยว

10. ด้านที่พักแรม

10.1 ควรมีการควบคุมดูแลเรื่องความสะอาด ความปลอดภัย และการให้บริการของที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น

10.2 ควรมีการควบคุมเรื่องราคาที่พัก โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลท่องเที่ยว

11. ด้านอื่นๆ

11.1 ควรเพิ่มจำนวนที่พักริมทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและมีผู้นิยมไปเที่ยวให้มากขึ้น

11.2 ควรมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยดูแลในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะพวกที่ฉวยโอกาสหากินกับนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร

11.3 ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลเรื่องความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะในเรื่องขยะในบริเวณชายหาด

11.4 ควรเพิ่มถังขยะในแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้นและควรมีฝาทับด้วย